

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

* خودسنجی درس دوم :				خ خ	خ	ق ق	ن ت
(۱) در خوانش متن ، لحن را رعایت می کنم .							
(۲) قالب قصیده را به خوبی یاد گرفته و تفاوت آن را با غزل تشخیص می دهم .							
(۳) عناصر داستان را به خوبی مشخص می کنم .							
(۴) مفهوم متن را درک کردم .							

* والدین سنجی :				خ خ	خ	ق ق	ن ت
(۱) فرزندم متن را به خوبی درک کرده و مفهوم آن را یاد گرفته .							
(۲) انواع لحن را شناخته و در خواندن متن به کار می برد .							
(۳) عناصر داستان و قالب قصیده را یاد گرفته است .							
(۴) به سوالات به خوبی پاسخ می دهد .							

درسنامه درس سوم

* آرایه های ادبی

آرایه مبالغه (اغراق) : گاهی اوقات شاعران و نویسندگان برای اضافه کردن تاثیر و قدرت سخن خود رویدادها را بسیار بیشتر از آنچه که هست توصیف می کنند ، به این بزرگ نمایی در بیان حوادث مبالغه (اغراق) می گویند .

مثال : بزد تیغ و بنداخت از بر سرش فرو ریخت چون رودخون از برش

در این بیت شاعر در چگونگی جاری شدن خون مبالغه کرده است .

آرایه کنایه : در لغت به معنای پوشیده سخن گفتن است اما وقتی درباره ی مطلبی به طور غیر مستقیم صحبت می کنیم ، به آن کنایه می گویند . در کنایه سخن دارای دو معنی نزدیک و دور می باشد که معنی دور آن مورد نظر اصلی گوینده است .

مثال : دست از سرم بردار کنایه از مرا رها کن .

جای سوزن انداختن نبود کنایه از خیلی شلوغ بودن است .

* واژه آموزی

اسم ساده و غیر ساده از نظر ساختمان :

(۱) **اسم ساده** : اسمی است که از یک بخش یا یک جزء ساخته می شود و نمی توان آن را به بخش های کوچکتر تقسیم کرد مانند درخت ، گل ، کتاب ، مادر و ...

(۲) **اسم غیر ساده** : اسمی است که از دو یا چند بخش ساخته شده است و می توان آن را به بخش های کوچکتری تقسیم کرد .

مثال : کتابخانه ← کتاب + خانه با ادب بلبلادب

* انواع اسم غیر ساده

الف) مُشتق : اسمی که از دو قسمت تشکیل می شود که به آن پیشوند یا پسوند می گویند و معنی ندارد و جزء دیگر که همان جزء معنی دار است .

مثال : لاله زار ← لاله + زار — گاه در این مثال لاله معنی دار و زار بدون معنی است .

گذشته ← گذشت + ه — گاه در این مثال گذشت معنی دار و ه بدون معنی است .

ب) مرکب : کلمه ای که دو جزء معنی دار دارد ، به عبارت بهتر از دو کلمه ساخته شده است .

مثال : کتابخانه ← کتاب + خانه — گاه در این مثال کتاب و خانه هر دو معنی دار هستند .

آشپزخانه ← آش + پز + خانه — گاه در این مثال هر سه کلمه آش و پز و خانه هر سه معنی دارند .

ج) مشتق مرکب : کلمه ای که بیش از دو جزء معنی دار یا بی معنی دارد .

مثال : دانشمند ← دان + شی + مند سر تا سر سرک تا + سر

تعریف و ند

به جزء بدون معنا در کلمه های مشتق و مشتق مرکب **و ند** می گوئیم .

وندها به ۳ دسته تقسیم می شوند :

الف) پیشوند : قبل از کلمه می آید .

مثال : نا + شنوا — گاه در این مثال نا پیشوند است .

ب) پسوند : بعد از کلمه می آید .

مثال : زر + گر — گاه در این مثال گر پسوند است .

ج) میانوند : بین دو کلمه می آید .

مثال : گفت و گو — گاه در این مثال و میانوند است .

در درس سوم با پسوند **گر** و **گار** آشنا شدیم . مانند زرگر ، کوزه گر ، پروردگار ، آفریدگار ، سازگار .

! نکته نگارشی

خاطره نویسی : خاطره نویسی یکی از انواع نوشتن است که در آن نویسنده رویدادهای روزانه ی خود یا شرح رویداد خاصی را که زمانی برایش اتفاق افتاده باشد یا شاهد آن بوده است بازگو می کند . هنگام گفتن یا نوشتن خاطره به همه ی نکات که خاطره را مستند می کند باید اشاره کرد . در خاطره نویسی زبان باید ساده و صمیمی باشد تا خواننده با خاطره ارتباط بهتری برقرار کرده و بیشتر احساس نزدیکی کند . رعایت موارد زیر

در خاطره نویسی الزامی است :

- (۱) زمان خاطره مشخص شود (شب ، روز ، فصل ، ماه ، ساعت و ...) .
- (۲) مکانی را که خاطره در آن اتفاق افتاده بنویسد (نام شهر ، روستا ، مدرسه ، خانه و ...) .
- (۳) شخصیت هایی که در خاطره حضور دارند بنویسد (دختر ، بچه ، زن و ...) .
- (۴) حفظ ترتیب وقایع و رویدادها (رویدادها به ترتیب نوشته شود) .
- (۵) بیان جزئیات و معرفی موضوع دقیق خاطره .
- (۶) بهره گیری از توصیف در خاطره نویسی .
- (۷) به کارگیری نشانه های مناسب نگارشی و درست نویسی .
- (۸) رعایت ساختار و اصول بند نویسی .

تمرین

- (۱) آرایه های ادبی مبالغه و کنایه در ابیات و عبارات زیر را معین کنید ؟
- همه داشتند از تعجب شاخ در می آوردند .

.....
- طیب با خونسردی به تکه های گوشت نگاهی انداخت .

.....
- دست بردار نبود .

.....
- خروشید و جوشید و برکند خاک ز سُمش زمین شد همه چاک چاک

-
(۲) اسم ساده و انواع اسم غیر ساده را معین کنید ؟

گلخانه : هوشیار :

رفتگر :

..... ناپينا :

بلند آوازہ :.....

..... پروردگار :

سادگی :

..... : **خونسرد**

..... دانشمند :

..... دانا :

گوشت :

طیب :

هوس :

..... گرمابه :

۳) در کلمات زیر پسوند ، پیشوند و میانوند را معین کنید ؟

.....: کارگر

بلند آوازہ ی :

گفتگو:

..... دانشمند :

..... : با ادب

رفت و آمد :

هوشیاری :

سراسر :

کارگر :

.....: آفریدگار

(۴) از بین موضوع های زیر یکی را انتخاب کن و به روش خاطره نویسی بنویس ؟

- بازی در یک روز بارانی - خاطره ی اولین روز مدرسه - خاطره ی سفری به یاد ماندنی

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۵) با توجه به آشنایی شما با نویسنده ی درس ارزش علم کلاس چهارم و درس رازی و ساخت بیمارستان در فارسی پنجم زندگی نامه ی آقای محمد میر کیانی را بنویس و برای دوستانت بخوان ؟

تست های درس

۱) در کدام گزینه کلمه ها به درستی معنی شده اند ؟

- ☐ الف) فاسد : گندیده - طبیب : پزشکان و جمع اطبا ☐ (ب) چاره : راه حل - مجهز : مهیا و آماده
☐ (ج) زر : طلا ساز - بهره گیری : استفاده کردن ☐ (د) بُرنا : پیر - توانا : قوی

۲) در بیت زیر چند حرف ربط دارد ؟

توانا بود ، هرکه دانا بود
ز دانش دل پیر برنا بود

- ☐ الف) یک حرف ☐ (ب) سه حرف ☐ (ج) دو حرف ☐ (د) حرف ربط ندارد
۳) کدام یک از گزینه های زیر آرایه کنایه دارد ؟

- ☐ الف) دست از سَرَم بردار ☐ (ب) دندان پیامبر مانند مروارید سفید است
☐ (ج) خاک ضعیف از تو توانا شده ☐ (د) صدایش چون آهنگ دلنشین است
۴) کدام گزینه با بقیه فرق دارد ؟

- ☐ الف) پروردگار ☐ (ب) سازگار ☐ (ج) انگار ☐ (د) آموزگار
۵) کدام ترکیب با بقیه فرق دارد ؟

- ☐ الف) گوشت تازه ☐ (ب) تکه گوشت ☐ (ج) هوای پاکیزه ☐ (د) پروردگار مهربان
۶) کدام گزینه مخفف نیست ؟

- ☐ الف) بدو ☐ (ب) ز ☐ (ج) ازیرا ☐ (د) کزین
۷) کدام گزینه آرایه ی مبالغه دارد ؟

- ☐ الف) بزد تیغ و بنداخت از بر سرش
☐ (ب) توانا بود هرکه دانا بود
☐ (ج) به دانش گرای و بدو شو بلند
☐ فرو ریخت چون رودِ خون از برش
☐ ز دانش دل پیر برنا بود
☐ چو خواهی که از بد نیابی گزند

(د) خرد رهنمای و خرد دلگشای

☐ خرد دست گیرد به هر دو سرای

(۸) کدام گزینه ترکیب کنایی نیست ؟

(الف) دست بردار نبود ☐

(ب) پزشک با خون سردی به تکه های گوشت نگاه می کرد ☐

(ج) خرد دست گیرد به هر دو سرای ☐

(د) همه داشتند از تعجب شاخ در می آورند ☐

(۹) کدام کلمه با بقیه فرق دارد ؟

(الف) رفتگر ☐

(ب) دیگر ☐

(ج) مگر ☐

(د) اگر ☐

(۱۰) درباره ی بیت « خرد رهنمای و خرد دلگشا

خرد دست گیرد به هر دوسرای »

(الف) بیت ۳ جمله دارد ☐

(ب) سه اسم غیر ساده در بیت است ☐

(ج) نهاد همه ی جمله ها خرد است ☐

(د) دلگشای و سرای کلمه های قافیه اند ☐

(۱۱) قافیه در کدام بیت یک اسم غیر ساده است ؟

(الف) ز نادان بنالد دل سنگ و کوه

☐ ازیرا ندارد بر کس شکوه

(ب) خرد رهنمای و خرد دلگشای

☐ خرد ، دست گیرد به هر دو سرای

(ج) به دانش گرای و بدو شو بلند

☐ چو خواهی که از بد نیابی گزند

(د) هیچ کدام از گزینه ها صحیح نمی باشد ☐

* خودسنجی درس سوم :

خ	خ	ق	ن

(۱) آرایه ی مبالغه و کنایه را به خوبی یاد گرفتم .

(۲) به سوالات درک مطلب به خوبی پاسخ می دهم .

(۳) کلمات ساده را از غیر ساده تشخیص می دهم.

(۴) خاطره نویسی را یاد گرفتم و راجع به موضوع های مختلف بند می نویسم

*والدین سنجی :

خ	خ	ق	ن

(۱) فرزندم آرایه ی مبالغه و کنایه را به خوبی یاد گرفته است .

(۲) او با اشتیاق به سوالات درک مطلب پاسخ می دهد .

(۳) او کلمات ساده را از غیر ساده تشخیص می دهد.

(۴) خاطره نویسی را یاد گرفته است .